

son a megmunkálendő anyag helyes tartására s az éles kés vezetésére, illetve a faragás irányára. A faragás alkalmával előforduló sérülések oka az anyag helytelen rögzítése s a szabálytalan pengevezetés. A jelen esetben is az anyag 70—80 cm hosszúsága lehetővé teszi, hogy annak egyik végét a bal felső karral oldalunkhoz szorítsuk, míg a bal kéz az anyag másik végét rögzíti. A bal kézfej, amely a legközelebb fekszik a faragás helyéhez, könnyen megsebezhető ha a kés pengéjét szabálytalanul a kéz irányába vezetjük. Helytelen eljárás az is, ha ülő testhelyzetben az anyag térdünkön nyer szilárdabb alátámasztást. A megszalajtott penge nemcsak ruhánkban, de azon keresztül testünkben is kárt tehet. Amíg a faragás kezdetén az anyagról nagyobb felületeket kell lefejtetni a kés nyelének erőteljesebb szorítása jobb kezünk tenyerét feltöri. Tanácsos ezért a kés nyelét egy rongydarabbal becsavarni s azt zsineggel megerősíteni.

Azon reményben, hogy a bemutatott feladat változatosabbá teszi kézimunkát tanító kartársaim feladatsorát, kívánok „Jó Munkát“!

Fáber József.

IRODALOM — KÜLFÖLDI TANÍTÁSI MOZGALMAK — LAPSZEMLE — HIREK

IRODALOM.

Mátrai László: *Jellemtan. (Karakterologia.)* Nemzetnevelők Könyvtára IV. 4. sz. Az Orsz. Közoktatási Tanács kiadása. Bpest, 1948. 150 old.

Egyike a legkényesebb írói feladatoknak elméleti, szaktudományos kérdéseket, elvont ismereteket úgy tárgyalni, hogy teoretikus jellegüket fel ne áldozzuk, de ugyanakkor fejtegetésünk praktikus útmutató is legyen az illető problémák gyakorlati alkalmazása számára. Erre a feladatra vállalkozott Mátrai a *Jellemtan* c. művében.

A jellemtan elemeit nyújtja az iskolai használatra átfordított értelmzésben, hogy a pedagógusnak a gyermekismerés és jellemértékelés kényes művészetében irányelveket adjon. A jellemtan — a szerző meghatározása szerint — az a lélektani tudomány, melynek feladata az embert jellemző állandó lelki jegyeknek kutatása. Így a jellemtan nem más, mint lelkialkattan.

A jellemtannak tehát az iskolai használatban az a szerepe, hogy,

feltárja az egyéniség összetevőit, jellemezze megnyilvánulásait, majd rámutasson az egyéniség öntudatosult formájára: a személyiségre. Iskolai munkánk szempontjából különös fontossága van a jellemtan ama részének, mely elemzi az emberismerésnek rendelkezésére álló „jellemtani módszereket.”

A szerző szigorúan szem előtt tartja a kiadványsorozat gyakorlati célzatát. Ezért mindenek előtt ismerteti a *személyiség szerkezetét*, vizsgálva az öntudatraébredés három fokát: ösztön, tudat, értékelés. A mű legrészletesebb fejezete a *Személyiség megismerése*. Bemutatja Mátrai a Kerschensteiner-féle tipológiának sarkalatos tételét: mi az összefüggés a testalkat és a lelkialkat között. Megkülönböztetvén piknikus, aszténias és atléta alkatot s a nekik megfelelő cyklothym és schizothym lelki típust. A személyiség megismerésének négy módszerét ismerteti. 1. A kézírás jellemtana. Példákon, írástípusokon mutatja be a szerző az íráselemzési eljárást és a belőle vonható karakterológiai következtetéseket. 2. A Wartegg-próba tulajdonképpen rajzkísérlet. A vizsgált egyénnek nyolc, különbözőféle vonalából és pontokból álló kiindulási rajzot kell tetszés szerint képpé kiegészíteni. Hogy ki hogyan érzékíti ki a megkezdett ábrát, abból igyekszik a kísérletező bizonyos következtetéseket levonni a medium érzelmi és képzeleti világát illetően. 3. A Rorschach-próba abból áll, hogy a lélekbúvár különböző tintafolt-szerű alakzatokat, vagyis nem határozott jelentésű képeket tesz a vizsgálandó személy elé, és hogy ki mit olvas ki ezekből, mit vél bennük felismerhetni, azon az alapon próbál bepillantást nyerni az illető jellemébe. 4. A Szondi-féle genotest eljárás a következő: A vizsgált személynek bemutatják hatszor egymásután 8—8 elmebetegnek a képét. Neki a két csoportból ki kell választania a legrokonszenvesebbet és legellen-szenvesebbet. A vizsgálat arra a kérdésre akar feleletet adni, „*hogyan reagál a vizsgált személy a szimpátiával és antipátiával miképpen reagál.*” A *személyiség fejlődése* c. fejezetben figyelmeztet a szerző, hogy minden vizsgálatoknál az életkorra is tekintettel kell lennünk. A „személyiség”-et u. i. a négy életkor fiziológiai sajátosságai erősen befolyásolják, sőt némileg módosíthatják. (Ezek: a gyermekkor 12 évig, a kamaszkor 18-ig, a felnőtt kor 50-ig, s az öregkor 50 éven felül.)

A könyvnek most ismertetett elméleti megállapításait a szerző az utolsó fejezetben (*A személyi lap és a nevelő karakterológiai feladata*) a nevelői gyakorlat és iskolai eljárás szempontjából értelmezi. Megállapításait mértéktartó óvatosság jellemzi. Hangsúlyozza, hogy a tudományos jellemmagyarázati és lélekelemzési módszereknek, jóslatoknak — bármily körültekintéssel és tapasztalattal végeztük is, — csak valószínűségi értékük és megközelítő bizonyosságuk lehet.

Pedagógusok számára a könyv nemcsak a közölt elméleti, jel-

lemtani tudnivalók miatt nélkülözhetetlen. Ezeknek tárgyalása során u. i. elsegít annak felismeréséhez, hogy milyen bonyolult és kényes valóság a gyermeki egyéniség. Nevelői eljárásunkban tehát a legnagyobb gondossággal kell különféle fiziológiai, pszichológiai, sőt társadalmi adottságokat mérlegelni, mielőtt döntenénk vagy — ítélnénk. Igazságosságra és tárgyilagosságra törekvő pedagógusnak kívánatos a művet alaposan és újra áttanulmányozni.

Dr. Visy József.

Új magyar nevelés. Bpest. Mefhosz. 1942. 269 lap. Évtizedek múltak el a magyar könyvtermelésben a nélkül, hogy önmagunkkal, magyarságunkkal foglalkozó egyetlen könyv is elhagyta volna a sajtót. Színtelen írások születtek a haladás, a liberalizmus, az európaiság és az örök humánum zászlólobogtatásai között és mélyen beleágyazták magukat a lélek redőibe, melyektől nem láttuk önmagunkat. A magyar faj és elme, a magyar nép és lélek, továbbá a magyar nemzet és szellem felfedezése, kívánságai, sajátosságai nem voltak irodalmilag szalonképesek. Nem illett velük foglalkozni, illetőleg a velük való foglalkozás nem jelentett európaiságot, tudományosságot. Még a két háború között is akadtak nagy számmal szép-lelkek a tudósok és írók között, akiknek jobban fájt az európai kultúra állítólagos züllése, mint a magyar értékek fel nem ismerése és elkallódása, a kínai és néger gyermekek anyagi megsegítése, mint az elesett magyar nép emberi sorshoz juttatása. Csak egészen a közelmúltban terelődött a figyelem önmagunkra, de e rövid idő alatt divat lett a magyar faj, nép, nemzet, lélek és szellemfogalmakkal való dobálódzás. Felfedezőjük az érzékenyebb-lelkű, a jövőt megérező írók, de általánossá akkor lett, amikor a politika a saját vitorláit feszítéséhez is kezdte felhasználni. Ekkor vetődik fel a *Ki a magyar? Mi a magyar?* kérdésáradat, melyre a feleletet a politikai pártállás szempontjai és célkitűzései adtak.

A jövőt alakító nevelők nagy tömege a rájuk bízott tanuló-sereget ennek megfelelően az épen felszínen lévő irányzat hatása alatt nevelték. Hiányzott a nagyvonalúság, a cél. Jelleg nélküli, állítólag európai, idegenből fordított műveltséget oktattak. Iskolaszervezetünk, tanterveink, didaktikáink, és módszeres eljárásunk a fentebbiekhez hasonlóan minden más volt, csak nem magyar. Száz esztendő alatt nem tudtuk valóra váltani *Széchenyi István* intelmeit, hogy akkor leszünk igazán európaiak, ha minél inkább magyarok vagyunk Európában.

Az elmondottak után különös örvendezéssel kell köszöntenünk *Kincs Elek* és *Nagy Ferenc* szerkesztésében megjelent *Új magyar nevelés-t.* A könyv mind tartalomban, mind szerkesztésben teljes gyarapodást jelent. Elsősorban a *magyar nevelés alapja*, de egyúttal válasz a kódósítóknak, és jel a magyarországi pedagógiának. Ismertetése nem lehet kimerítő a jelen helyszűke miatt. Ismertetésünk